Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (U 35/2022 vp)

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (U 35/2022 vp). Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjien lausunto

Suomen Yrittäjät pitää yritysvastuun edistämistä tärkeänä tavoitteena ja katsoo, että yritysvastuuta koskevaa sääntelyä tulee edistää kansallisten lakien sijaan nimenomaan EU-tasolla. EU-tasolla toteutettava yritysvastuusääntely yhdenmukaistaa toimintaperiaatteita EU-alueella toimivien yritysten parissa ja mahdollistaa paremmin myös sääntelyn tavoitteiden saavuttamisen. EU-tasoinen yritysvastuusääntely turvaa myös yritysten tasapuoliset kilpailuasemat. Suomen tuleekin kansallisen yritysvastuulain edistämisen sijaan sitoutua vaikuttamaan siihen, että EU-tasolla saavutetaan yhtenäinen yritysvastuuta koskeva sääntely.

On tärkeää huolehtia, ettei sääntely jätä liikaa kansallista harkintavaltaa sen täytäntöönpanossa. Jäsenmaiden liikkumatila keskeisissä kysymyksissä voisi haitallisesti johtaa siihen, että kansalliset säännökset poikkeaisivat merkittävästi toisistaan. Harmonisointia tulisikin viedä mahdollisimman pitkälle, jotta haitallinen sääntely-ympäristön pirstaloituminen voidaan välttää.

Seuraamuksia asettavassa sääntelyssä yritysten oikeusvarmuuteen tulee kiinnittää korostunutta huomiota. Yritysten oikeusvarmuus edellyttää, että sääntelyn nojalla on selkeää, minkälaisiin toimenpiteisiin yrityksen on ryhdyttävä sääntelyn vaatimukset täyttääkseen. Yritysten oikeusvarmuuden takaamiseksi pidämme tärkeänä, että U-kirjeessä on painotettu sääntelyn selkeyttä, täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta.

Suomen Yrittäjät katsoo, että direktiiviehdotuksessa soveltamisala on määritelty tarkoituksenmukaisella tavalla ja soveltamisalaratkaisusta on myös syytä pitää kiinni. On huomattava, että sääntelyn muodollinen soveltamisala ei merkitse, etteikö sen ulkopuolelle jääviin yrityksiin kohdistuisi velvoitteita. Sääntelyllä olisi vaikutusta myös soveltamisalaan kuulumattomiin pk-yrityksiin, joilla on liikesuhde soveltamisalaan kuuluvaan yritykseen ja tämän vuoksi ehdotuksessa onkin pyritty suuntaamaan tukea pk-yrityksille. Pk-yritysten tukemista koskevat säännökset vaativat kuitenkin lisää konkretiaa, jotta ne eivät jää käytännössä merkityksettömiksi.

Kannatamme myös sellaisten keinojen selvittämistä, jolla voidaan hallita pk-yrityksille valuvaa velvoitetaakkaa. On huolehdittava, ettei pk-yrityksiin kohdistu kohtuuttomia vaatimuksia tai vaatimuksia seikoista, joihin niillä itsellään ei ole todellisia vaikutusmahdollisuuksia. Kannatammekin sitä, että neuvotteluissa pyrittäisiin löytämään ratkaisuja pk-yritysten valuvan velvoitetaakan hallitsemiseksi. Katsomme, että valuvaa velvoitetaakkaa voitaisiin hallita U-kirjelmän ehdotuksen mukaisesti määrittelemällä direktiivissä tarkemmin, minkälaisia vaatimuksia soveltamisalaan kuuluva yritys voi enimmillään kohdistaa sopimuskumppaninaan olevaan pk-yritykseen.

Suomen Yrittäjät kannattaa U-kirjelmässä omaksuttua kriittistä suhtautumista säännöksiin, jotka edellyttäisivät muutoksia kansalliseen yhtiöoikeudelliseen sääntelyyn. Katsomme että, direktiivin keskeisen sisällön eli asianmukaisen huolellisuuden velvoitteen sekä sääntelyn tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeeton yhtiön johdon huolellisuusvelvoitetta koskeva säännös tulisi poistamaan edotuksesta. Allekirjoitamme myös vahingonkorvaussäännöstä koskevan kriittisen kannan. Ongelmallista on, että vahingonkorvausvastuu voisi ulottua pitkälle arvoketjuun eikä vahingonkorvausvastuun jakautumista ja takautumisoikeudesta koskevia kysymyksiä ole ratkaistu. Katsomme, ettei säännöstä tulisi siihen liittyvien perustavanlaatuisten ongelmien vuoksi sisällyttää lainkaan direktiiviin.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija